

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

I.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/I. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 552
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 90—, za pol leta D 45—, za četrt leta D 22.50, mesečno D 7.50, za inozemstvo D 120—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA dne 19. oktobra 1922.

ŠTEV. 122.

Teško priznanje.

Kolikokrat smo očitali »Trgovskemu Listu«, da se bavi preveč z zakonodajo, da žrtvuje preveč prostora suhoparnemu in dolgočasnemu razlaganju naredb in zakonov. Radi priznamo, da je tako čtivo dolgočasno, toda vprašanje je, ali pa ni koristno, ali ni znanje zakonov za trgovca, osobito danes, celo neobhodno potrebno? V privatno pravnem, zasebnem življenju, k se giblje v več ali manj mirnem tempu, ima človek navadno časa dovolj na razpolago, da se v zadregi obrne za svet k odvetniku ali drugače v trgovini so razmere znatno drugačne, kajti tukaj ni trgovcu pri izvrševanju svojih trgovskih poslov dopušče-no, da bi razmišljal dolgo. Trgovski promet zahteva, da se pogodbenika odločita takoj za to ali ono. Trgovske posle je treba rešiti večkrat še v istem dnevu in tudi celo na mestu takoj, in zato je tukaj poznanje zakonov neobhodno potrebno. Ako je pa poznanje zakonskih predpisov že v splošnem koristno in potrebno za trgovca, velja to v posebni meri v današnjih še neurejenih gospodarskih razmerah, ko nas ta ali ona oblast kar čez noč preseneči z naredbami, ki stopijo sedaj v veljavo že z dnevom, ko se razglasijo v Službenih novinah, torej še prej, nego se nam je dala prilika, da smo jih vpregledali. V toliko več nastane tedaj tukaj dolžnost, da se pobrigamo za zakonske navedbe, da se takoj upoznavamo z novimi predpisi in to vsaj z onimi, ki se tičejo trgovskega prometa. Dolžnosti poznanja zakonov se pa pri nas sploh ne pozna, ali se jo do skrajnosti zanemarija. Čitanje in poznavanje zakonskih predpisov se smatra še danes za nekaj nepotrebne-ga, nekaj nadležnega. Toda posledice te brezbriznosti smo občutili osobito v zadnjem času in jih žal občutimo še danes. Morda še nikdar poprej se ni tako živo maščevalo dejstvo neznanja naredb, kakor ravn-o v zadnjih dneh, in še nikdar prej nismo slišali toliko skesanega priznanja, da smo mi sami krivi, da se glede naše uvozne trgovine nahajamo v tako mučnem položaju zbog naše, recimo, malomarnosti in brezbriznosti, kakor uprav v teh dneh. Na zborovanju, ki se je vršilo glede deviznih naredb preteklo soboto, smo slišali ne od enega, temveč od mnogih, da se pri nas navedbe sploh ne čitajo, prepričali smo se, da smo si one ogromne stroške na ležarini i. dr. nakopali popolnoma sami, da smo zastoj na postajah železnic zakrivili mi sami in da bo tudi v samo naše krivde, ako bomo prišli pri svojih upnikih v inozemstvu popolnoma ob ves kredit, in vse to samo zbog tega, ker se nismo zadostno brigali za devizne navedbe. V kolikor je ta ugotovitev žalostna, se pa vendar nikakor ne da opravičiti. Da ne bi imel vsakdo časa dovolj na razpolago, da bi se pobrigal vsaj za zakonske predpise, ki se tičejo trgovine, ni in ne more biti tehtno opravičilo. Gotovo je, da se od trgovcev ne sme zahtevati, da bi se spuščal v podrobnejša razmotrivanja zakonov, tudi ne, da bi moral prebaviti ves materijal, ki nam ga danes v taki obilici producira naš zakonodajni stroj, to

bi bilo preveč in tudi ni to potrebno, pač pa je neobhodno potrebno, da trgovec, ki hoče uspevati, ki hoče napredovati, da čita in se upozna vsaj z naredbami, ki so v neposredni zvezi s trgovino. »Trgovski List« je prinašal vedno vse za trgovce važne navedbe. Mislim, da ima pač vsakdo toliko časa, da lahko pregleda ta list, ki ni preobširen in ki izhaja komaj trikrat tedensko; kdor ga je pa vpregledal in prečital, ta ne more n. pr. reči, da ni vedel, da se ta to ali ono blago ne bodo dajala pri deviznem odboru odobrenja. Že grenka šola zadnjih dni, nas je na dovolj občuten način poučila, da je poznanje naredb neobhodno potrebno, ako se hočemo zavarovati pred ogromnimi gmotnimi in drugimi škodami. Izgovorov ni tukaj popolnoma nobenih in žalostno je le, ako se izgovarjamo z neznanjem, ker ni to niti tehtni vzrok, niti ni to koristno za ugled trgovskega sloja, ampak se ga nasprotno s tem postavlja samo v zelo čudno luč pred vsemi drugimi sloji! Morda je bila ta izkušnja zadostna in bodo vsaj oni, ki trpe sedaj gmotne škode uvideli, da je čitanje naredb neobhodno potrebno in da se že iz tega vzroka, ako se že ne upošteva stanovsko za-vest in druge momente, ne bo več pripetilo ne le, da se našega stanovskega glasila samo ne čita, ampak se ga celo ne naroča!

Izvoz pitanih svinj.

Že zadnjič smo se pečali z vladnimi odredbami v svrhu pobijanja draginje in smo med drugim omenili, da smatramo za pogrešen način, kako je z izvozno tarifo z dne 9. septembra t. l. reglementiran izvoz debelih svinj. Meseca avgusta je pomankanje življenjskih potrebščin vsled suše doseglo svoj vrhunec. S tem vprašanjem se je bavil, kot je znano, tudi ministrski svet pod kraljevim predsedstvom v Ljubljani, ki je sklenil otežkočiti izvoz žita in masti. Tozadevne vladne ukrepe vsebuje-ta naredbi z dne 24. avgusta in 9. septembra. Zadnjič smo omenili, da v omejitvi izvoza ne vidimo primerne-ga sredstva za pobijanje draginje. Kajti mast sploh ni bila za izvoz na razpolago, in inozemska cena (18 dinarjev) ni odgovarjala domači ceni (40 Din). Pšenica in koroza pa sta stali za cel dinar nad svetovno pariteto, in zato tudi to blago ni bilo izvo-zno blago. In kar je najvažnejše, finančni minister je imel v tem času del ameriškega posojila v dolarjih in je že začel (5. sept.) intervenirati na borzah zaradi dviganja dinarja, kar je še bolj poslabšalo že itak ne-ugodno situacijo za izvoz navedenih predmetov. Vse to, kot okolnosti, da je bil poljedelski minister odsoten, ko se je dekretirala izvozna tarifa z dne 9. septembra, dokazuje, da bi se lahko kaj pametnejšega ukrenilo. Napaka vlade bo imela usodne po-sledice za jesensko setev in posebno za lukrativno industrijo prašičjereje. Že v načelu je napačna politika, ki vidi sredstvo za pobijanje dragin-je v oviranju izvoza, kar vodi k zmanjšanju poljedelske produkcije. To je politika kratke pameti ali bo-lje rečeno, politika ropanja (ako ta-ko postopanje lahko imenujemo po-

litiko); kajti dejansko kmetu jemlje, kar ima, in ga sili k nedelu. Pametnejša je pač politika, ki vidi sred-stvo za pobijanje draginje v dviganju poljedelske produkcije. To je po-časnejša politika, ki pa je bolj učin-kovita in ima trajno vrednost.

Da se gojenje svinj še bolj omeji, je dovoljen izvoz suhih prašičev po znatno nižji carinski postavki, a na-soljeno meso celo carine prosto lah-ko izvažajo. Naša politika je torej po-litika preskrbe Italije in drugih de-žel s suhimi prašiči, ki slednje krmi-jo z uvoženo laplatsko koroza in jih potem prodajo tja, kamor smo doz-daj mi sami izvažali pitane svinje. Trgo-vinska pogodba vlade nas je vrgla nazaj v dobo, ko še nismo imeli že-leznic in zato nobene prilikožnosti za izvoz debelih svinj. Tako dobička-nosna industrija, ki jo je Srbija z veliko ljubeznijo razvila v teku pol stoletja, naj sedaj zamre, in naj zo-pet nastopi Karadžordževa in Milo-ševa doba.

Praviijo, da je bil izvoz pitanih svinj prepovedan zato, da bi se po-cenila mast; to pa v septembru ni bilo mogoče, ker je vsled toplega vre-mena mesna industrija stagnirala. Pač pa istočasno dovoljeni uvoz ameriške masti, ki je po hranilnosti slabša kot naša, upliva na padec ce-ne. Al cena masti bi ravno tako lah-ko padla tudi vsled upliva sezonske domače produkcije, kot tudi, ako bi se sploh izredilo več pitanih svinj. Sedaj stalno pada tudi cena svinj, ki znaša trenutno v Beogradu 15 do 17 Din en kg. To ceno bo komaj pla-čal inozemski kupec, ki se danes bolj zanima za romunske, madžar-ske, holandske, danske in italijanske svinje. Sedaj je tudi Poljska dovolila izvoz svinj, in izgleda, da bomo mo-rali napet vse sile, ako se bomo ho-teli ponovno uveljaviti na mednarod-nem trgu. (Dalje.)

Koliko denarja sme-mo vzeti seboj pri po-tovanju v inozemstvo

Ker se ponovno opaža, da si niso, niti denarni zavodi, ki so pooblašče-ni za promet z devizami in valutami, še manj pa posamezne osebe, popol-noma na jasnem o tem, koliko smejo iznositi s seboj oni, ki potujejo v inozemstvo, se nam zdi potrebno, da podamo kratko pojasnilo tozadevne nove odredbe.

Vsak jugoslovanski državljani, kateri potuje v inozemstvo in ima od inozemskega konzulata predpisano vidiran potni list, je opravičen vzeti s seboj učinkovitih tisoč dinarjev. Ako potuje v države zdrave valute, katerih tečaj stoji višje nego francoski frank, kakor: v Anglijo, Zedinjene države, Švicarsko, Skandinavijo in Nizozemsko, tedaj sme s seboj vzeti tudi še protivrednost (ekvivalent v valuti dotične države) v znesku 3.000 franc. frankov po pariteti zagrebške borze. Ako potuje v Francijo, sme vzeti s seboj učinkovitih tri tisoč fran-coskih frankov, a ako potuje v dr-žave zdrave valute, koja je pri nas notirana pod franc. frankom, in to v Italijo, na Češkoslovaško in v Grčijo, sme vzeti s seboj tri tisoč lir, odno-sno češkoslovaških kron ali drahem.

Pri potovanju v države slabe va-lute, tedaj v Romunijo, Nemčijo, Av-strijo, na Madžarsko, v Bolgarijo, na Poljsko in v druge, sme poleg efek-tivnih tisoč dinarjev nesti s seboj tudi še protivrednost treh tisoč dinarjev v valuti dotične države. Ti predpisi pa veljajo samo za domače državljane, ki živijo stalno v naši državi in ki so bili pri naših oblastih predpi-sano prijavljeni za stalno bivanje, kar mora biti na potnem listu potr-jeno od naše oblasti. Na ta način smejo potniki iznositi denar v ino-zemstvo vedno samo enkrat me-sečno, toda ga ne smejo porabiti za nabavo trgovskega blaga, slik in enakih predmetov, ker v tem prime-ru odreče devizni odbor uvozno do-vojenje, a stranke se podvržejo ka-zenskemu postopanju.

Navedene vsote v inostranskih valutah smejo pooblašteni denarni zavodi izdajati potnikom brez vsake-ga predhodnega dovoljenja, a mora-jo to ob enem s svojim pečatom in datumom vpisati v potni list. Pri tej priliki je denarni zavod dolžan vpregledati v potni list, ali je dotična stranka, eventualno prej za potova-nje nabavljeno tujo valuto uporabila med prebivanjem v inozemstvu, ako ni, ji mora odvzeti potni list ter predložiti poročilo generalnemu in-spektoratu radi kazenskega postopa-nja. To določilo se ne da izogniti, ker na meji vodi obmejna carinar-nica posebno kontrolo, tako glede potnikov, kakor tudi glede denarnih zavodov. Pri prehodu preko carinar-nice vpiše carinarnica v potni list iz-nos dinarjev, katere nosi s seboj potnik. Inozemski potniki, ki prebi-vajo samo začasno, odnosno prehod-no v naši državi, nimajo pravice, da na podlagi svojih potnih listov kupu-jejo pri nas tuje valute ali dinarje, ter jih iznašajo, ampak oni smejo iz-nositi samo one valute, katere so prijavi-li na obmejni carinarnici pri uhodu v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Stranka sama mora zato skrbeti, da se vpis faktično iz-vrši.

Oni potniki, ki prebivajo v ob-mejnih krajih naše države, smejo v bodočem, ako gre do v sosedno ino-zemstvo, iznositi samo po tisoč dinar-jev v našem denarju ali odgovarja-jočo vrednost valute dotične pogranične države v kojoj vpotujejo, seve-da tudi oni samo po enkrat na me-sec.

Potniki, pa, kojim ravno nave-dene vsote v tujem ali našem denar-ju ne zadostujejo, se morajo obrniti z obširno dokumentirano prošnjo na generalni inšpektorat ministrstva fi-nanc v Beogradu. Prošnji je priložiti koleke v iznosu 13 Din. Stara dovo-ljenja, odnosno dokumenti za naba-vo denarja, za osebne potrebe, ki so v nasprotju z gori navedenimi dolo-čili ne smejo denarni zavodi honori-rati.

Trgovci, industrijalci, ali ni žalostno da še danes ne stoji

TRGOVSKI DOM!

Prispevke sprejema:

Trgovski dom, Ljubljana —
Gradišče 17.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Kleka ali smreka se nabira v okolici Šibenika in sicer okrog 40 vagonov letno, dalje se nabira na Hvaru 10 vagonov, v Trogiru 8, Zadru 10, Veliluki 3, v ostali Dalmaciji pa 15 do 17 vagonov. Večji del se izvažajo, od onega kar se izvozi, se izdeluje žganje, ki se imenuje smrekovača. Cena pred vojno je bila 10 do 12 kron za 100 kg, sedaj pa znaša 200 do 300 kron. Največ se je izvažalo na Madžarsko, v Galicijo, Anglijo, Italijo in Grško. Zajbl in pelin (*Salvia officinalis*) raste po celi Dalmaciji in hrvaškem Primorju. Na otoku Krku in Črežu se ga je nabiralo 20 vagonov, pa bi se ga dalo dvakrat toliko nabrati. Iz področja splitske zbornice se je izvažalo v predvojni dobi 30 vagonov in področja dubrovniške zbornice 100 do 120 vagonov. Cena je znašala 28 do 38 kron za 100 kg. Glavni izvoznik je bila tvrdka Lujo Milič, trgovec v Slanem pri Dubrovniku, ki je imela stroje za drobljenje in prenašanje. Ta tvrdka je izvažala v Ameriko, Anglijo, na Špansko, v Francijo, Rusijo itd. Zajbl in dalmatinski pelin se smatra za najboljši. Za Trst so izvažale tudi druge tvrdke. Lavorovemu listju in lavorovim bobkem je pred vojno zelo konkurirala Italija. Med vojno se je doseglo 10krat večje cene, 250 do 300 kron za 100 kg. Največ se ga nabira v Boki Kotorski, do 20 vagonov. Lavorovo listje se izvažajo surovo in suho, ravnotako tudi bobke. Uporablja se jih kot začimbo in pri izdelavi eteričnega olja.

Buhač in buharica rastejo samoniklo po krševih osovah Dalmacije, Črnegore in Hercegovine. Radi dobre cene se ga tudi goji. Tako daje Istrija 20 vagonov suhega cvetja (od 100 kg svežega se dobi 25 do 33 kg suhega), toda največ se ga pridela v Dalmaciji v okolici Šibenika, v Trogiru in na otoku Hvaru. V Boki Kotorski se ga nabere 3 do 4 vagone, v Dubrovniku 30 vagonov, na Hvaru 20, na Braču in Visu po 4 vagone, splitski kator 20, zadarska okolica 19, Šibenik 21 vagonov, nekoliko vagonov se ga nabere tudi na Pelješcu, Miljetu in Šolti. Med vojno je bila cena 900 kron za 100 kg, pred vojno pa 200 kron.

V Švici so začeli od leta 1912 negovati dalmatinsko buharico in koncem leta 1917. so že imeli 97 plan-

taž z 24.840 sadikami. Seje se v aprilu in maju v gredicah v vrstah, ki so 20 cm ena od druge oddaljene in ki se jih s svežim gnojem nagnoji. Za dva ali tri tedne pa se razsadijo po kamenitem ali toplem terenu. Dober donos da plantaža šele drugo leto. Cveteti začne v maju, ter se obira začetkom junija, ko se večina cvetov začena odpirati. Suši se jih v enem prostoru v hladu. Od 100 kg svežega cvetja se dobi 20 do 25% suhega. Drugič cvete med avgustom in oktobrom, toda daje slabejši in neredni donos. Cvetje, ki je namenjeno za seme pustijo, da odcvete in ga obirajo okrog 15. julija. Skušnja je pokazala, da je glede kvalitete dalmatinski ravnotak kot črnogorski.

Kakor smo videli, smo dobili razen kavkaške, ki ima slični produkt, in kalifornijske tudi nevarno švicarsko konkurenco s pri nas gojenimi dalmatinskimi produkti. Negovanju te rastline v Dalmaciji in Črnigori bi bilo treba posvetiti izredno pozornost. Središče trgovine je v Splitu in v Šibeniku. Od nabrane množine se $\frac{1}{3}$ izmelje v Dalmaciji, dve tretjini pa v Trstu, kjer obstoja 10 vodnih mlinov, ter se vse preko Trsta izvozi v Ameriko, Nemčijo, Anglijo, Avstrijo, Češko in Poljsko, a sedaj ga gre mnogo v Italijo. Zeleti bi bilo, da bi se vsa buharica pri nas smlela in prodala direktnim konsumentom.

Mline za mletje buharice v prašek proti bolham imajo g. Lujo Milič v Slanem, Supak v Šibeniku, Goranik v Zadru, Inkiostru in Figlio v Šibeniku, dalje obstojajo vodni mlini v Dubrovniku in Jelši na Hvaru. Rožmarin raste divji po otokih, največ se ga nanašanje in suši na otoku Hvaru, s središčem produkcije v Bruslju in Grablju, kjer se nabere okrog 110 do 120 vagonov suhega listja. Dalje se ga nabere na otoku Visu 40 do 50 vagonov in sicer v Visu 15 do 20 in v Komizi pa 25 do 30 vagonov, na otoku Šolti 4 do 6 vagonov, nekoliko na Pelješcu in v Boki Kotorski. Rožmarinovo listje se je izvažalo na Češko, v Ameriko, Turčijo in Nemčijo. Na polotoku Pelješcu in otoku Hvaru se nahaja destilacija rožmarina, to sta dve produkcijski zadrugi z modernimi aparati, s katerimi pa ne znajo strokovno obratovati. Izdelujeta do 8000 kg rožmarinovega olja. V Martinšici je kupila družba »Isis« destilacijo od g. A. Linardića.

Od navedene količine rožmarinovega listja se izvozi okrog 10 vagonov, ostanek pa se destilira na mestu in se dobi 12.000 do 20.000 kg

rožmarinovega dišečega olja, ki se je pred vojno plačevalo 3, 4 do 4.50 K, a sedaj po 140 kron. Kjer se nabira rožmarin, se gojijo tudi čebele, ki dajejo med, ki diši po rožmarinu. Ta med se plač dvakrat dražje, kakor navadni med. Rožmarinovo olje se je izvažalo v Nemčijo in v Avstrijo.

Posebno pozornost bi bilo treba obrniti destilaciji dišavnih olj in sicer samoniklih, kakor tudi kultiviranih in svrhu podpiranja snovanja modernih destilacij in modernih plantaž dišavnih rastlin, kakor tudi za nabiranje samoniklih dišavnih zelišč.

Maraskinove višnje so produkt specialne vrste, ki zasluži, če tudi ne spada med medicinske rastline, tolike pažnje, da ga tukaj omenimo. One se gojijo in rastejo v srednji in v severni Dalmaciji. Ko se oberejo se sušijo na solncu brez pečljev, pečlji pa se posebej sušijo in prodajajo. 100 kg svežih višenj da 35 kg suhih. Višnje se ne prodajajo direktno likernim tovarnam, marveč v Trst, od tod v Hamburg, Anglijo, severno Ameriko, Brazilijo, Holandijo in Francijo. Predvojna cena je znašala 50 do 60 kron za 100 kg, sedanja pa 1200 kron. Pakuje se v sodih po 100 kg. Iz cele Dalmacije se izvozi 130 vagonov suhih višenj. Od tega se izvozi iz splitskega okraja 35 vagonov, z otoka Brača pa 25 vagonov. V Zadru se nahaja 12 likernih tovarnen za maraskin, ki mora biti produkt destilacije višenj. Od teh tovarnen so tri v jugoslovanskih rokah in sicer Staničeva, Pivčeva in Magazina. V Splitu se izdeluje liker tvrde V. Morpurgo, Simo Branjovič, v Šibeniku pa Matavulj in Jelič. Od izvoženih višenj se izdeluje liker v Holandiji in Franciji, ki se izvažajo po celem svetu, kar pa bi mi od našega produkta lahko sami doma izdelovali.

(Dalje prih.)

Poročilo

podano na manifestacijskem zborovanju v Ljubljani dne 6 oktobra 1922 o našem železniškem prometu.

(Nadaljevanje.)

Menimo pa, da položaj v Slavoniji in Vojvodini nikakor ni mnogo ugodnejši, nego je položaj pri nas. Dne 19. septembra t. l. je pozval minister za šume in rudnike g. Rafajlovič predstavnike industrije na razgovor k sebi. Zanimal se je za di-

da se pri nas veliko prej posveti, toda v tem slučaju se je pri vas vseh zgodilo to precej pozno!« pripomni gospod Krej, smeje se. »Sicer pa vaše pojasnilo, Fric, tudi ni povsem pravilno, kajti solnce, kot zvezda stalnica, vendar ne more priti k nam —«

»Ampak zemlja se vrti okrog solca,« ga prekinje Kurt.

»In poleg tega se okoli same sebe,« pristavi Adolf. — »Aha, zdaj vem! Zemlja se obrne okoli same sebe enkrat v 24ih urah in ker je razdeljena v 180 stopinj vzhodne dolžine in 180 zahodne dolžine ali skupno v 360 stopinj, se zavrti v eni uri za 15 stopinj. Vrti se od zahoda proti vzhodu in iz tega sledi, da vidijo prebivalci na deseti stopinji vzhodne dolžine od Greenwicha solnce štiri ure prej, kot oni na 50. stopinji zahodne dolžine, ker leži med obema 60 stopinj. Če je torej na deseti stopinji vzhodne dolžine tri popoldne, je na petdeseti zapadni dolžini šele enajst dopoldne.«

In ker se,« nadaljuje prokurist, »ravna naš srednjeevropski čas po 15° vzhodno od Greenwicha in je torej eno uro naprej pred časom v Greenwichu, znaša za nas diferenca 60° + 15° = 75° ali 5 ur. Če je torej pri nas tri popoldne, je v Buenos Aires šele približno deset dopoldne. Tu sem si zabeležil najvažnejše prekomorske kraje in časovne razlike med njimi in nami.

Pred nami so: Natal pribl. 1 uro, Nemška vzh. Afrika pribl. 1¼ ure,

rektno dobavo premoga iz bosanskih premogokopov velikim konsumentom v Srbiji, Vojvodini in Hrvatsko-Slavonskem. Razgovor je bil zelo instruktiven in je odkril naravnost pretresljive podrobnosti. Naš delegat je imel namen predočiti g. ministru, kako da trpi industrija v Sloveniji na pomanjkanju premoga, ker železniške uprave zasegajo skoro ves premog, ki se v Sloveniji producira, ne da bi istočasno dostavljale zadostno vagonov. To svojo namero je opustil, ker ni mogel govoriti o naših premogovnih težavah spričo neznosne mizerije glede preskrbe s premogom in glede prometnih prilik, kakršne so opisali gospodje iz Novega Sada in Oseka. Zastopniki industrije so prosili g. ministra, da naj ne podvzame glede dobave premoga nikakih ukrepov, češ, da je vspričo brezupnega stanja železniškega prometa izključeno, da bi državni premogokopi mogli izposlovati odpremo premogovnih transportov. Nad eno uro se je potem razpravljalo o železniškem prometu in enoglasno je blo mnenje, da je vse naše gospodarstvo, naš ugled v inozemstvu, naš kredit, naša valuta, da je vse v prvi vrsti odvisno od stanja železniškega prometa in da je železniški problem obenem problem gospodarskega in političnega obstoja države. Pri tej priliki je naš delegat opozoril g. ministra na položaj železniškega osovja proseg, da naj v ministrskem svetu priporoča nujne odločitve v prilog železniških uslužbencev. O tem problemu smo poročali ministru trgovine in industrije g. Osmanu Vilović-u na konferenci v Ljubljani dne 14. septembra t. l. Kakor že rečeno, uporabili smo vsako možnost, da smo svarili in prosili na pomoč. Še enkrat pa ponavljamo: naši državniki in politiki si doslej še niso na jasnem o resničnem stanju državnih železnic.

Dne 2. t. m. smo imeli priliko slišati krasni in izčrpni ekspeze pomočnika ministra financ g. Plavšić-a, v kojem je pred nami tolmačil široko zasnovani program za stabiliziranje in za kasnejše dviganje dinarske valute. Negova izvajanja so navdušila poslušalce ter jim utrdila zaupanje v možnost uspešnega gospodarskega dela, utrdila jim vero v boljšo politično bodočnost države. Opazili pa smo, da g. Plavšić nima vpogleda v obupne razmere, ki vladajo na državnih železnicah, sicer bi ne bil reagiral s kratko opazko interpelantu, ki ga je opozoril na železniški problem. G. Plavšić je pravilno nagla-

Bombay pribl. 4 ure, Kalkuta pribl. 5 ur, Singapore pribl. 6 ur, Hongkong pribl. 6¼ ur, Šanghai pribl. 7 ur, Jokohama pribl. 8¼ ur, Melbourne pribl. 8½ ur, Sydney pribl. 9 ur.

Za nami so: Zapadna Indija približno 6 ur, New-York pribl. 6 ur, Chicago pribl. 7 ur, San Francisco pribl. 9 ur, Buenos-Aires pribl. 5 ur, Rio de Janeiro pribl. 4 ure, Valparaiso pribl. 6 ur.

Taka tabela je za prekomorski brzojavni promet zelo važna. En pogled nanjo nam takoj pove, ali na oddano depešo še lahko isti dan pričakujemo odgovor, in tudi ali najde naša depeša naslovnik sploh še v pisarni, kar bi se n. pr. ne zgodilo, če bi ob štirih popoldne brzojavili v Kalsuto, ker bi bila ob istem času tatnkaj že deveta ura zvečer.

Tako je bilo za februarško pošiljko vse urejeno in nakladanje na parnik »Kap Frio« se je vršilo od 24. do 26. februarja.

Koncem februarja so dospeli od nemške prekomorske banke tudi dokumenti konsignacije kož, in parnik »Montivideo«, na katerem so bile naložene, je priplul v Hamburg 4. marca. Blago, ki je bilo brez izjeme dobre kakovosti, so izvedenci klasificirali in ga popisali. Nato so dali napraviti male kataloge, v katere so vpisali cenilne cene in druge podrobne podatke in teh 75 ton so dali na dražbo. Dobili so 49 do 63 mark za vsakih 50 kg.

(Dalje prih.)

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(45. nadaljevanje.)

»Ze res,« pripomni prokurist, »tada na drugi strani bi Krapp, Pinto & Comp. gotovo zelo radi sprejeli rabat 750 mark in bi bili zato najbrž tudi pripravljeni izplačati nam po tukajšnji banki razun 50 % fakturnega zneska tudi še celo tovarnino. Saj bi jih lahko povprašali glede tega.«

»Toda za pismo je prepozno. Danes imamo 28. januarja in pred 28. februarjem bi pač ne mogli pričakovati pismenega odgovora, in parnik odpelje že 26. prihodnjega meseca.«

»No, potem pa enostavno brzojavimo, meni gospod Krej. »Gospod Krapp se je, kakor nam je pisal, odpeljal iz Genove že 25. decembra in je zdaj sigurno že došel v Buenos-Aires.«

»Naš brzojav poleg odgovora bi stal približno 50 mark. Razun tega stanejo Krapp-a, Pinto & Comp. bančni stroški in obresti izplačila 15.000 mark sigurno 1 % ali 150 mark, tako da bi bilo torej od 750 mark, ki bi jih prihranili, izgubljenih 200 mark. Torej nimam ničesar proti temu, da se brzojavno povpraša.«

Prokurist odide h Kurtovi mizi in napiše depešo.

»Dajte jo, Kurt, takoj kopirati in oddati. Zdaj je tri ura in tako bi lahko imeli že pred večerom odgovor tu.«

Ta je v istini tudi prispel ob pol šestih zvečer in se je glasil, kakor je domneval prokurist, namreč: Banka avizirana, poravnajte tovarnino.

»To je šlo pa čudovito hitro,« pripomni Adolf, ko pogleda v depešo. »Toda to pač ni mogoče, gospod Krej! Poglejte vendar, depeša je bila oddana ob dvanajstih, dočim smo mi šele ob treh brzojavili! Tu se je gotovo morala zgoditi pomota v brzojavnem uradu!«

Kurt in Fric sta si istotako ogledata depešo. »No taka napaka bi se pravzaprav vendar ne smela zgoditi v brzojavu,« meni Fric.

Odgovor prej oddan, kot vprašanje! To je pa že direktno bajen uspeh!« pripomni Kurt.

Gospod Krej smehlja ogleduje svoje gojence:

»Ali se je vaše astronomično in zemljepisno znanje iz šole tako hitro razblinilo?«

Bratje se v zadregi začudeni spogledajo.

»Ze imam!« hipoma zakliče Fric.

»Da vendar nismo na to mislili!«

»Na kaj pa?« vprašajo drugi.

»Da ima Buenos-Aires veliko večjo zapadno zemljepisno dolžino, in da zato tam solnce, ki prihaja od vzhoda k nam, veliko pozneje vidijo kot mi tu v Hamburgu!«

»Torej po vašem pojasnilu, Fric,

šal, da naši državi škoduje nezdravi pojav, da partizanska ministrstva ukrepajo drugo poleg drugega brez predhodnega sporazuma in ozira na sorodne zainteresovane resorte. Ena pglavitnih točk negovega programa je ustanovitev stalnega interministerijalnega komiteja, kojemu naj bi pripadali pomočniki onih gg. ministrov, ki v prvem redu opravljajo gospodarsko stran naše politike. Koncipijent take ideje je povsem pozabil, da je baš njegovo ministrstvo v posebni meri sokrivo na istem grehu, in da baš finančno ministrstvo v isti meri doprinaša tudi k neredu v železniškem prometu.

Nam vsem je znano, da neredne spremembe v carinskih tarifah in predpisih, zlasti tudi nenadne odredbe v devizni politiki v nedopustni meri škodujejo železniškemu prometu. Koliko robe, koliko vagonov tiči v carinarnicah, ker carinski uradi in stranke ne pridejo do sape ob naglo spreminjajočih se carinskih in devizno-političnih predpisih. Akcija za povzdigo dinarske valute ni nemalo računala s takim učinkom na naš železniški promet, ki absolutno ne prenese več nikake nove ovire. Ako pa je delovanje g. Plavšiča v devizni politiki diktirano po višjih ozirih in ako hočemo priznati, da utegne uspeh njegovega dela biti vse večji nego po njem povzročeno oškodovanje železniškega prometa, ima vendar finančno ministrstvo drugih grehov še preveč.

Naj tu navedem poslovanje carinske uprave. Kakor sem že omenil, stoji le pri carinarnicah v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu vsak čas okroglo 900 vagonov robe! Ta roba, ti vagoni čakajo na ocarinjenje po dneve, tedne in mesece in še vedno ni upanja, da se te razmere izboljšajo. Skrajni čas je, da carinska uprava poskrbi za zadostno število uradnikov, ki svojo službo vestno izpolnjujejo in ki imajo pred očmi potrebe splošnosti. Predvsem pa, da ustanovi nov ekspeditivnejši sistem carinskega postopanja. Poslovanje carinaren se mora prilagoditi železniškemu prometu in ne sme zahtevati, da se železniški promet ravna po službi carinskih uradnikov. Pri tej priliki naj le mimogrede omenim še sramotne razmere pri poštocarinskem prometu in da samo v Mariboru čaka 20.000 poštnih paketov za ocarinjenje.

Snažilno orodje za pisalne stroje.

THE REX CO., LJUBLJANA.

K. P.

Odgovornost in jamstvo in odškodninska obvestnost poštne uprave.

Ker utegne ta snov naše čitatelje zanimati in obstoje v teh zadevah še marsikatero nejasnosti, priobčimo v sledečem nekaj pojasnil na podlagi obče veljavnih pravil.

Od predaje do izročitve pošiljke razpolaga žnjo v tuzemskem prometu samo odpošiljatelj, torej ima samo on oziroma njegov pooblaščenec pravico v pogledu na to pošiljko staviti zahteve po izvedbah: in pojasnilih oziroma na odškodnino. Sicer pa je dopustljiva tudi cesija te pravice na naslovnika s posebnim pooblastilom.

Glede inozemskih pošiljk veljajo v tem pogledu posebni dogovori prizadetih uprav.

Jamstvo oziroma odgovornosti pošte ugasne s pravilnim prejemom pošiljke zastran upravičenega naslovnika, če si ta ni izrecno pridržal pravico naknadnih odškodninskih zahtev, to pa samo v slušaju, ako se pri izročitvi pošiljke uradno ugotovi kaka poškodba ali primanjkljaj.

Vsaka odgovornost pa neha, če upravičena stranka po sprejemu po-

šiljke v določenem roku ne napravi priziva.

Načelno se ugotovi upravičenost do reklamacijske pravice s predložitvijo prejemnega potrdila čez predmetno pošiljko.

Reklamacije oziroma pritožbe brez poštournadnih prodajnih potrdil se napravijo pisмено, ter so podvržene kolekovanju po finančnem zakonu.

Če reklamant nima prodajnega potrdila, mu pošta na dotično kolekivano prošnjo in na dokaz upravičenosti izpostavi uradni dvojniki.

Reklamajoča pošta zabeleži na prodajnem potrdilu, da se je vložila poizvedba, ter označi svoj čas tudi plačilo morebitne odškodnine.

Brez izvirnega prodajnega potrdila pošta, odškodnine pred potekom, za reklamacijsko postopanje določenega roka ne izplača, ker ni izključeno, da se predmetna pošiljka še od druge strani reklamira; v takih slučajih ima, če se upravičenost ne da brezdvomno ugotoviti, redno sodišče zadevo razsoditi. Pošta priznava samo popolnoma izpolnjena potrdila, kot pravne podlage za reklamacije.

Za navadne, torej neopisane pošiljke pošta odklanja vsako odgovornost, pač pa rešuje tudi tozadevne stvarno utemeljene poizvedbe, ter obvesti o njih uspehu odpošiljatelja.

Če se potom poizvedbe ugotovi izguba priporočene pošiljke v območju poštnege obrata, izplača pošta reklamatantu, ako se je poizvednica pred potekom enega leta, od dneva predaje računajoč, zahtevala, za vsako pošiljko po 50 Din, brez ozira na vsebino ali z izgubo povzročene škode.

Ta odškodnina je plačljiva na posebno zahtevo, ki jo vložiti stranka vsaj tri mesece po uradni obvestitvi o brezuspešnosti poizvedbe.

Slučaj višje sile izključuje odškodninsko obveznost razven v prometu s takimi državami, ki tudi za te slučaje prevzamejo odgovornost.

Če odstopi odpošiljatelj odškodninsko pravico naslovniku, se temu določeni znesek izplača.

Glede vrednostne vsebine v priporočeni pismih odklanja poštna uprava v slučaju izgube ali primanjkljaja načeloma odgovornost, ter izposluje povrnitev samo tedaj, če se ji posreči izslediti krivca med lastnem uslužbenstvom ter od njega dobiti vrednost vsebine.

Če se je pošiljka dostavila neupravičeni osebi, po dokazani krivdi poštnege uslužbenca, ter jo ni več mogoče v prvotni obliki dobiti nazaj, se smatra z ozirom na odškodninsko vprašanje za izgubljeno.

Za priporočene pošiljke, ki so s povzetjem obremenjene jamci pošta kakor za druge priporočene, v slučaju izgube je odškodnina omejena na 50 Din. Če pa je bila pošiljka pravilno izročena, jamci pošta za znesek povzjetja. (Dalje prih.)

Izvoz in uvoz.

Svoboden uvoz mesa v Rusijo. Ruski komisariat za zunanjo trgovino je dovolil uvoz mesa v Rusijo do količine 25 milijonov pudov.

Izvoz surovega apna iz Čehoslovaške. Čehoslovaško ministrstvo trgovine je dovolilo, počenši s 1. novembrom t. l. prost izvoz surovega apna in apnenca iz Čehoslovaške. Pri tem izvozu se ne bo doplačevalo nobenih taks.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Otvoritev lesne borze v Pragi. Praška lesna borza je bila otvorjena. Svečanosti so se udeležili zastopniki ministrstev, trgovske zbornice in drugih strokovnih organizacij. Tudi država ima vsled velikanskih gozdnih posestev na borzi mnogo zanimanja.

Industrija.

Svetovna produkcija sladkorja se ceni za leto 1921/22 na okroglo 349.49 mil. q proti 333.54 in 303.39 mil. q v obeh predidajočih poslovnih letih. Sladkorne zaloge v Evropi so dosegle pri prehodu iz starega v novo poslovno leto okroglo 14 mil. q proti 16 in 17 mil.

q v odgovarajočem času obeh prejšnjih let.

Likvidacija velike ladjedelnice na Reki. Angleški delničarji ladjedelnice Witthead na Reki, so sklenili likvidacijo podjetja, ki je že prenehalo z obratom. Z ozirom na že itak veliko brezposelnost je ta sklep povzročil na Reki silno razburjenje.

Denarstvo.

Narodna banka in dovoljevanje kredita trgovcem. V petek se je vršila seja upravnega odbora Narodne banke, kjer so se reševala vprašanja, ki so v zvezi z dovoljevanjem kreditov trgovcem in izvoznicarjem za letošnje izvozno sezono.

Čekovni promet pri čekovnih zavodih v Zagrebu in Sarajevu izkazuje za september t. l. sledeče rezultate: 343.180 vlog in izplačil z denarnim prometom 1627.593.894 din., od tega odpače na klirinški promet 9006 manipulacij z zneskom 169.050.097 din., novih računov je otvorjeno 95, zatvorjeno pa jih je 8. Koncem sept. je bilo 7946 lastnikov čekovnih računov, stanje vlog pa 224.539.703 Din.

Prepoved posojil v inozemskih valutah. Finančni minister je poslal vsem bankam in denarnim zavodom poziv, naj se strogo ravnajo po čl. 20 pravilnika o prometu z devizami in valutami, ki prepoveduje dovoljevanje posojil v inozemskih valutah.

Italijanska banka v Rusiji. »La Presse Associée« javlja iz Pariza, da so zastopniki večjih italijanskih trgovinskih tvrdki vložili potom italijanskega odpravnika poslov pri sovjetski vladi v Moskvi vlogo glede ustanovitve velike italijanske banke v Moskvi z osnovnim kapitalom v iznosu 250 milijonov italijanskih lir. Sovjet komisarjev je prošnji in principu že ugodil in pooblastil specijelno komisijo, da produči načrt podrobnije.

Kroženje novčanic na Madžarskem. V mesecu septembru se je na Madžarskem dvignilo število kroječih bankovcev za 3.045.889.375 K. Na Madžarskem so vsi predmeti izpod svetovne paritete, samo metalno blago je daleč nad svetovno pariteto.

Cene kovinskega denarja stare avstroogrške banke. Od 9. oktobra dalje veljajo v Avstriji za stare a.-o. kovinaste novce sledeče cene: 1kronski novc 5300 K, 2kronski 10.600, 5kronski 28.600, goldinar 14.600, zlatnik za 10 K 123.600 K, zlatnik za 20 K 247.200 K, zlatnik za 100 K 1.236.000 papirnatih kron.

Avstrijska zlata pariteta znaša za dobo 15. do 22. oktobra 14.970 avstrijskih kron.

Carina.

Zlati carinski nadavek v Nemčiji znaša od 18. do vključno 24. oktobra 43.900 odst.

Carinske olajšave za uvoz ribiških potrebščin. Ribiči in ribiške zadruge ter družbe morejo uvažati petrolej, kakor tudi druge ribiške potrebščine, ne da bi plačale pri uvozu kake carinske ali monopolske pristojbine. Te olajšave pa veljajo samo za one primere, kadar uvažajo ribiči svoje potrebščine direktno, ne pa potom kakih posredovalcev ali trgovcev.

Promet.

Predprodaja žel. voznih kart. Obratno ravnateljstvo južne železnice ugotavlja, da nastanejo zlasti pri potniškem vlaku št. 42, ki odhaja iz Ljubljane ob 5.40 proti Mariboru, večje zamude, katerih posledica je, da potniki često zakasnjajo zvezo v Celju in Pragerskem in da prihajajo šolski otroci prepozno v šolo, vsled prepoznega prihajanja potnikov k potniškim blagajnam. Zato opozarja potujoče občinstvo, da če južna železnica uvedla predprodajo voznih kart za vse relacije en dan pred potovanjem in s tem omogočila, da si vsak potnik pravočasno nabavi vozno karto ter se tako obvaruje vseh neprilic pred potniškimi blagajnami neposredno pred odhodom vlakov. Dalje ugotavlja, da nima potnik po določenih § 14 točka 2 saobračajne uredbe pravice, zahtevati vozne karte 5 minut pred vozno rednim odhodom vlaka. V bodočnosti bode brez ozira na to ali so potniki pri potniških blagajnah odpravljeni ali ne, vlak odhajal točno po voznom redu iz Ljubljane.

Prometne izpremembe. 1. Sprejemanje in odpošiljanje sporovozne robe v vozovnih nakladah za postaje šumsko-industrijalne železnice Prijedor-Knin in Smetica-Jajce in v transitu preko teh prog je do nadaljnjega ukinjeno. — Medpotne pošiljke naj iztečejo. Postaji pa opozarjamo na obstoječe veljavne prometne omejitve za Zagreb d. k. tranzit, Sisak tranzit, in Karlovac tranzit, ki ostanejo še nadalje neizpremenjene v veljavi. 2. Sprejemanje vsakovrstne sporovozne robe v vozovnih nakladah na naslov Lagerhaus za postajo Graz-Bundesbahnhof je do nadaljnjega ukinjeno. Medpotne pošiljke naj iztečejo. Transportna dovoljenja izdaja ravnateljstvo Villach.

Švicarska prometna centrala v Curihu naznanja, da ni v Švici za promet turistov niti luksuznega davka, niti davka za prebivanje. Posamezna zdravilišča zahtevajo zmerne zdraviliške takse, katerih iznos se uporablja za posebne uprizoritve (orkestre, igre, sporte itd.) Zdraviliška taksa upravičuje za prosti dostop v zdraviliške dvorane, za znižane cene pri koncertih, predstavah, muzejih itd., ter znaša od 10 do kvečjemu 70 Cts. dnevno. Tekom zimске sezone se ponekod, kjer imajo posebne sportne naprave, zahtevajo sportne takse v znesku od 2 Fr do 7 Fr na teden. Znatno število zdravilišč sploh ne zahteva nobenih taks.

Kmetijstvo.

Znižanje tarife za prevoz živalske krme. Ministrstvo za kmetijstvo in vode sporoča, da je prometni minister dovolil olajšave za prevoz 3000 vagonov živalske krme za pasivne kraje in to tako-le: 1. Za seno in slamo računale se bodo vozarine po tarifnem razredu »C« za 5000 kg; po specialni tarifi br. »3« za 10.000 kg; 2. za zrnato hrano in mlinske proizvode (moka, otrobi itd.) računala se bo tarifa, ki je bila v veljavi 30. junija t. l. (popust 33%). Znižane tarife veljajo pod sledečimi pogoji: 1. Tovorni list mora biti adresiran na naslov Kmetijske družbe, kmetijskih podružnic, zveze kmetijskih zadrug ali občine. 2. Tovornemu listu se mora priložiti uverenje izdano od strani Ministarstva Poljoprivrede i Voda (Odeljenje za stočarstvo), v katerem bo označeno, da je pošiljatev namenjena za preskrbo revnih krajev. Uverenje mora biti žigosano in numerirano od strani Ministarstva Saobračaja duplikat tega uverenja, istotako žigosan in numeriran od Ministarstva Saobračaja, mora prejemnik pred prejemom robe predati železniški postaji. Ako unikat tega uverenja ni priložen tovrstnemu listu, ali ako se pri izdajanju pošiljke ne predloži duplikata, računala se bo polna vozarina. Krma se mora nakupovati in žvžavati iz Vojvodine, Srema, Vzhodne Slovenije in Podunavja. Za Slovenijo je odobreno, da se lahko uvozi 1000 vagonov živinske krme. Kmetijska družba, kmetijske podružnice, zveze kmetijskih zadrug in občine ki reflektirajo, na te znižane tarife, naj takoj prijavijo število vagonov krme, ki jih nameravajo iz zgoraj naštetih krajev uvoziti na naslov: Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani (Marijanišče), da se zamore pravočasno naročiti zadostno število uverenj. Prijave naj vsebujejo: natančen naslov društva ali občine, vrsta (seno ali slama) in število vagonov. O izdanih uverenjih vodila se bo stroga evidenca. — Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani.

Letošnji dohodek sladkorne repe. V Jugoslaviji se je letos posejalo 17.000 hektarjev s sladkorno repo in pričakuje se, da bo okoli 35.000 vagonov repe. Iz te količine repe bo mogoče proizvesti največ do 4000 vagonov sladkorja, kar bo znašalo ravno polovico našega konsuma. Drugo polovico bomo morali uvoziti iz inozemstva, ponajveč iz Čehoslovaške.

Hmelj.

Hmelj. XIII. in XIV. brzojavno tržno poročilo: Nürnberg, 14. X. 22. Mirno, prima nespremenjeno, sekunda 2000 Mark ceneje. — Nürnberg, 16. X. 1922. Mirno nakupovanje — nespremenjeno, 30.000—43.000 M za 50 kg.

Razširjajte Trgovski list!

Razno.

Francoski krompir v Sloveniji. Prejeli smo: Zadnji čas kroži po slovenskih listih oglas tvrdke I. Lavrič & Cie., 1, Rue de la pierre large Strassbourg, v katerem ponuja francoski krompir po 21 frankov za 100 kg franco Jesenice. To odgovarja po sedanjem kurzu 4.20 K za kilogram. Neverjetno je, da je v Sloveniji, ki je tako bogata krompirja, da ga je prej v stotinah vagonov izvažala v Italijo, Francijo in drugam, zdaj cena nad 60 odst. višja od francoskega krompirja! To je tembolj čudno, ker so tam pridelovalni stroški vsled visoke valute veliko večji kot v Sloveniji. Upamo, da bo prvi uvóz francoskega krompirja takoj povzročil padanje cen, kar bi bilo zelo želeli. Kakor vemo, je tvrdka I. Lavrič & Cie., Strassbourg, letošnje pomlad izvozila iz Slovenije na Francosko okoli 100 vagonov krompirja. Krompir, ki ga ponuja, je potemtakem najbrž slovenskega izvora. Odgojen z delavci, ki so plačani v frankih, pridelan od kmeta, ki živi v francoski valuti in ki plačuje davke v frankih, kljub vsemu temu ter kljub visokim transportnim stroškom iz Slovenije v Francijo in iz Francije zopet v Slovenijo je francoski krompir cenejši kot naš domači pridelek!

Kabel Odesa - Carigrad. Iz Carigrada javljajo, da je začel že pred vojno izdelani kabel Carigrad-Odesa zopet funkcionirati.

Angleži o važnosti naše produkcije sliv. V »The European Commercial« piše neki Anglež, ki je prebival več časa v naši državi, o produkciji sliv sledeče: Poleg žita prinašajo največji dohodek slive. V produkciji sliv zavzema Jugoslavija prvo mesto v Evropi. Francoska in Zedinjene države skupaj pridelajo letno 240.000 tisoč ton sliv, medtem ko znaša letni pridelek sliv v Jugoslaviji okoli 600.000 ton. Od celokupnega pridelka se posušijo in izvozijo dve petini, ker je jugoslovenska sliva znatno manjša nego kalifornijska, je bolj sladka in jo zbog tega raje kupujejo. Trgovina s slivami je v veliko pomoč državi in ko bo prevoz lažji, bo to važen faktor za ekonomski razvoj Jugoslavije.

Ford kupuje železnice. Znani fabrikant avtomobilov v Detroitu (Severna Amerika) Henry Ford se pregovarja glede nakupa železnice »Virginian Rail-road«, tako da bo v posesti prog, katere vežejo njegove tvornice v Detroitu s Kansas City in Norfolkom. Ford je kupil že pred letom železnico »Detroit-Ironton« v Ohiju v svrhu da kontrolira transport produkcije iz svojih tovarn in premogovnikov, katere poseduje v Zapadni Virginiji.

Industrijalce, trgovce in obrtnike opozarjamo, da posluje urad Ljubljanskega velesejma permanentno skozi celo leto na sejmišču v pisarniškem poslopju pri vhodu na levo, telefon int. 140 in je vsem interesentom na razpolago z informacijami o razstavljalcih, dobave izloženih predmetov kakor tudi z informacijami o tekočih razmerah v inozemstvu.

Vrtnarska razstava. Dela za vrtnarstvo razstavo v jahalnici na Bleiweisovi cesti so v polnem teku. Razstava se otvori 21. in traja do incl. 25. t. m. Vse kar nudi pozna jesen, bo tu razstavljeno, vsa krasota narave, predno jo pokrije mrzla zima. Razstava bo otvorena nepretrgoma od 8. do 18. ure, tako, da bo vsakomur mogoče, si jo ogledati. Vstopnina znaša 5 dinarjev za osebo, za dijaštvo in vojake polovica. Zadnji dan razstave je namenjen predvsem šolski mladini, ki jo poseti v spremstvu učiteljstva. Vse razstavljene rastline so na prodaj, vendar se bodo iste kupcem izročile šele po zatvoritvi razstave. Predprodaja vstopnic v vseh ljubljanskih cvetličnih trgovinah. Čisti dobiček je namenjen v korist mestnim revežem.

Uspeh žetve v Ameriki. Po zadnjem poročilu je bil uspeh žetve v Ameriki sledeč: koroza krog 2.805.000.000 bušlov, ozimina pšenica krog 552.000.000 bušlov, jarina 288.000.000 bušlov, oves 1.265.000.000 bušlov.

Mere proti devizni spekulaciji v Nemčiji. Z 13. oktobrom je stopila v Nemčiji v veljavo odredba, ki zabranjuje prejem in izplačevanje inozemskih valut v dnevni kupčiji; zlasti je strogo zabranjeno označevanje cen v tujih valutah.

Žrtve padea nemške marke. Newyorška »World« prinaša v eni svojih zadnjih številčk zanimive razloge, zakaj se Angleži in Amerikanci tako zanimajo za padeč nemške marke. Po premirju, pravi »World« so začeli milijoni ameriških in angleških državljanov nakupovati nemške marke, ker so mislili, da napravijo s tem ugodno spekulacijo. Računa se, da je samo v Uniji 10 milijonov državljanov, ki so v posesti nemških mark, kakor banke, tako tudi občine so si nabavile ta papir. — Samo mesto Newyork je nakupilo za 22 milijonov dolarjev nemških mark. Naravno, da so te marke nakupile po sorazmerno visoki ceni, ker so Amerikanci plačevali po 50 in 1000 dolarjev novčanic od 1000 mark, ki niso sedaj več vredne nego 70 centov. Lahko rečemo, da so Amerikanci z nakupom nemških mark investirali kolosalno svoto 960 milijonov dolarjev. Vse te novčаницe niso danes več vredne nego 50 milijonov dolarjev. To je največja neumnost in najgigantska iluzija, kar jih finančna zgodovina sploh pozna. Predmetna svota reprezentira 5 milijard zlatih frankov, kar je približno morala plačati Francija Nemčiji po vojni leta 1871. —

Železniške delavnice. Te dni bo posebna komisija prometnega ministrstva obiskala kraje, ki so prikladni za zgraditev železniških delavnic.

Nezaposlenost v Češkoslovaški. V Češkoslovaški je krog 33.000 brezposelnih ljudi. Od teh odpade na Češko 19.000, na Moravsko 9000 in ostanek na Slovaško.

Tržna poročila

Žitni trg. Na novosadski produktivni borzi notirajo žitu sledeče sledeče cene: pšenica 13.40 K do 13.50 K, ječ-

men 12.00 K, oves 10.00 K, koroza 7.50 K, pšenična moka (št. 0) 20.00 K, pšenična moka (št. 2) 19.00 K, pšenična moka 16.60 K. — Tendence slaba.

Cene piva na Madžarskem. Madžarske pivovarne so povišale cene piva za 40 odstotkov.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.0839—0859, Berlin 2.14—2.44, Budimpešta 2.42 do 2.72, Bukarešt 40.50—42.50, Milan 270 do 274, London 277—282, Newyork 62.50—63.50, Pariz 473.50 do 478.50, Praga 213.50 do 216.50, Sofija 41 do 43, Švica 1162.50—1172.50, valute: dolar 61.50—62.50, avstr. krone 0.087 do 0.093, češke 211.50—214.50, levi 42, marke 2.25, lire 266—270, poljske marke 0.75.

Jadranska Banka 405—415. Ljubljanska kreditna banka 200—205. Trboveljska premogovna družba 275.

Beograd, devize: London 278.50 do 280.50, Pariz 479—481, Newyork 62.50 do 63.50, Zeneva 1165—1175, Solun 170.50—174, Milan 265—267, Praga 213—214, Dunaj 0.085—0.0885, Bukarešt 44.50.

Curih, Berlin 0.1875, Newyork 542, London 24.06, Pariz 40.80, Milan 22.85, Praga 17.70, Budimpešta 0.21, Zagreb 2.35, Sofija 3.45, Bukarešta 3.42, Varšava 0.0550, Dunaj 0.0072, avstr. krone 0.0078.

Poslano.

Sedanja draginja in Mariborska »Straža«! Ponedeljkova »Straža« je polna napadov na mojo osebo, ker sem pri zadnji občinski seji odgovarjal na neopravičene napade g. pr. Verstovška, ter imenoval ta izvajanja kot lažnjiva. »Straža« omenja tudi, da me je prof. Verstovšek razkrinkal pred celo hišo. Taka ironija, ki je večje ni treba. Hvala Bogu imam še vedno tako čisto vest, da me sploh nikdo ne more razkrinkati, zato tudi nikdo nima vzroka, da bi me branil. Ker sem pa kot trgovec smatral, da je zadeva zaradi šolskih knjig pri občinski seji neumestna, nisem hotel gospodo od klerikalne stranke blamirati. Da pa je že izzivaje, in to pod vsako kritiko nesramno napadanje čez mojo trgovino v »Straži«, hočem toraj v prvem oziru javnosti, potem pa tudi »Straži« in vsem tamkaj zainteresiranim gospodom sledeče razjasniti: Kakor je gospodom okoli Cirilove tiskarne in tudi vsem drugim merodajnim faktorjem znano, so bile ravno klerikalne založbe, to je katoliška knjigarna v Ljubljani in Mohorjeva tiskarna v Prevaljah iste, ki so s svojo staro zalogo šolskih in drugih knjig ob letošnjem šolskem letu, podražile kar do 200 odstotkov. O tem se je mnogo pisarilo v raznem časopisju, in tudi kupci so izrekli svojo nevoljo. Tudi se naj gosp. prof. Verstovšek kot vnet zagovornik in propagator Cirilove knjigarne prime za nos. Kajti tudi Cirilova tiskarna letos ni bila med častnimi prodajalci, ko bi se reklo, da je res bila po ceni. Znano je vsem, da je Kržič-zgodovina stala tamkaj K 60.—

a drugod je K 40.— Risalni sklad tamkaj K 60.—, drugod pa je K 36.— Tako so bile razne šolske potrebščine, kakor tudi šolski zvezki v Cirilovi knjigarni veliko dražji kakor drugod in to se še danes govori po mestu. Ako bi hotel biti hudoben, omenil bi še lahko marsikaj. Pa ni mi potreba, ker imam v moji trgovini toliko opraviti, da sploh nimam časa za konkurenco, katere pa sploh nimam, najmanj pa pri Cirilovi knjigarni, se brigati. Sodbo o tem pa prepustim vsem ubogim dijakom in starišem, koje kliče zadnja »Straža« Cirilovi knjigarni na pomoč. Reči pa moram, ako si Cirilova knjigarna ne bode našla drug način reklame, kakor slične zelo zastarele in neokusne napade po časopisju, potem ni treba imeti nobenemu trgovcu strah pred konkurenco, kakor je ta V. Weixl.

Oglašajte v »Trgovskem Listu«!

Čebula, štajerska

najbolj trpežne kvalitete, zajamčeno suha in zdrava ter novi

fižol

ponuja najceneje

Tvrdka Bachó

Račje pri Mariboru.

Okrog 20 oralov bukovega gozda za posekati.

Šifra:

»Parcelacija 303« na upravništvu »Trg. lista«.

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporoča

špacerijsko blago

raznovrstno žganje

moko

in detelne pridelke

raznovrstno rudniško

vodo,

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave

z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

The 'Oliver'

najboljši in najcenejši

pisalni stroj

Zastopstvo in zaloga

Ivan Gajšek

papirna trgovina

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 2.

Prvovrsten

slaščičar

ki je dejal pred vojno v največjih podjetjih te vrste, želi vzeti v najem slaščičarno. Gre tudi kot vodja, pa le v prvovrstne slaščičarne ali kandidatne tovarne. Cenj. ponudbe pod »Slaščičar« na upravništvu »Trg. lista.«

FRANCOSKI KROMPIR

100 kg Frs. 21.— franko Jesenice, plačljivo proti oddajnim dokumentom, akreditiv v Ljubljani, nudi

J. Lavrič & Cie., Strassbourg

1, Rue de la pierre large. — Brzojavni naslov: „Slovenia“.

Na veliko in malo

Priporočamo p. n. trgovcem in obrtnikom najcenejši nakup potrebščin za krojače, čevljarje, šivilje, sedlarje, razne sukance, vse spadajoče orodje, žlice (kavine in čajne), toaletne potrebščine, brivsko milo, palice in kravate, srajce, gumbe. Najboljše živalne stroje za rodbinsko rabo in obrt v vseh opremah: „GRITZNER“, igle, olje, posamezne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,

Ljubljana

Sv. Petra nasip štev. 7.